

БАЛАНС ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Кузуб М. В., старший викладач, Макарчук К. Ю., студентка, Київський національний торговельно-економічний університет

Вивчення бухгалтерського балансу (як теоретичних, так і практичних аспектів) актуально тим, що він в сучасному бухгалтерському обліку є, на думку багатьох фахівців і рядових працівників бухгалтерської сфери, ключовою ланкою у звітності. Цим документом підприємство звітує перед своїм керівним органом, податковою адміністрацією, статистичними органами, кредитними установами. Баланс складається для того, щоб забезпечити різних користувачів достовірною інформацією про активи, зобов'язання та капітал підприємства. Крім того, отриманими даними користується й саме підприємство. У Балансі, як у дзеркалі, керівництво може побачити і прорахунки в минулій діяльності, і резерви для поліпшення роботи підприємства в майбутньому.

Серед науковців, які достатню увагу приділили дослідженню даного питання можна назвати таких як: О.М. Брадул, Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Верига, С.Ф. Голов, В.І. Єфименко, Л.М. Кіндрацька, В.М. Костюченко, Я.Д. Крупка, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, М.Р. Лучко, О.А. Петрик, М.С. Пушкар, В.С Рудницький, В.В. Сопко, П.Я. Хомин, Л.В. Чижевська, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, В.О. Шевчук, І.Й. Яремко та інші.

Кожне підприємство регулярно складає звіти про свою фінансово-господарську діяльність [5].

Однією з основних форм фінансової звітності є баланс. Баланс (звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал [2].

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду. Тому річний баланс складають станом на кінець дня 31 грудня.

Місячні (на останню дату місяця) і квартальні форми (станом на 31 березня, 30 червня, 30 вересня та 31 грудня) Балансу називаються проміжними, які заповнюють наростаючим підсумком із початку звітного року.

Фінансову звітність, у тому числі й Баланс, мають складати всі підприємства, які зобов'язані вести бухгалтерський облік [3].

Баланс як форму № 1 мають складати та подавати юридичні особи усіх форм власності, які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством. Винятками є:

- банки;
- бюджетні установи;
- суб'єкти малого підприємництва (у т.ч. суб'єкти малого підприємництва – юридичні особи, що відповідають критеріям мікро підприємництва) та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, для яких установлена скорочена за показниками фінансова звітність у складі Балансу та звіту про фінансові результати, форма й порядок складання яких визначаються П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Згідно з п. 2 Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419, Баланс у комплекті з іншими формами звітності подають:

- органам, до сфери управління яких належать підприємства;
- трудовим колективам на їх вимогу;
- власникам (засновникам) відповідно до установчих документів;
- іншим органам і користувачам, зокрема, органам державної статистики, податковим органам [1].

Баланс має бути складений і наданий користувачам звітності не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом. Дедлайн для річного Балансу в комплекті фінансової звітності – не пізніше 28 лютого, наступного за звітним роком. Якщо дата подання звітності припадає на неробочий день, термін подання фінансової звітності переноситься на перший після вихідного робочий день [4].

Баланс має чітко визначену структуру. Він складається з двох рівних між собою частин – активу та пасиву, які поділені на розділи, а розділи, у свою чергу, на статті.

Особливістю Балансу є рівність вартісних підсумків активу й пасиву, обумовлена тим, що в обох частинах показується та сама сума коштів, але за різними угрупованнями: в активі – за видами, в пасиві – за джерелами. Відсутність рівності підсумків активу і пасиву свідчить про наявність помилок допущених в облікових записах або при складанні статей самого балансу.

Для найбільш точного відображення активів і пасивів в балансі потрібно враховувати вплив інфляції. Врахування впливу інфляції передбачено положеннями бухгалтерського обліку. До них відносяться: МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції», П(С)БО 22 «Вплив інфляції», М(С)БО 21 та П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

Зміна структури балансу, яка викликана не реальними господарськими операціями, а несинхронним впливом інфляційних процесів. Наприклад, внаслідок значного реального подорожчання основних засобів частка розділу I «Основні засоби» зростає, в той час як дебіторська заборгованість залишається незмінною, через що розділ II «Оборотні активи» знецінюється. При коригуванні фінансової звітності на рівень інфляції необхідно привести показники фінансової звітності до зіставлених грошових вимірників на дату коригування, тобто активи, зобов'язання, власний капітал коригуються на коефіцієнт коригування. [6]

За даними бухгалтерського балансу можна отримати важливі фінансово-аналітичні характеристики підприємства, а саме: оцінку ліквідності підприємства, оцінку фінансової залежності від зовнішніх джерел та ефективності використання активів підприємства.

Висновки: В сучасних умовах господарювання бухгалтерський баланс є не тільки важливим методом узагальнення даних про господарські засоби підприємства і джерела їх формування, а й джерелом економічної інформації про кількісні та якісні параметри господарської діяльності підприємства, необхідні для оцінки, економічного аналізу і прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI, змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73, змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua/](http://www.zakon.rada.gov.ua/)
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua/](http://www.zakon.rada.gov.ua/)
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» від 28.02.2000 р. №419, змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua/](http://www.zakon.rada.gov.ua/)
5. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств [текст]: підручник / О. О. Непочатенко, Н.Ю.Мельничук – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.
6. Кузуб М.В., Лещій Л.А «Оцінка впливу інфляції на показники фінансової звітності», Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики розвитку національних економік», присвяченої 70-річчю КНТЕУ. 19-21 жовтня 2016 р., м. Київ, с. 466.